

Б П Л А Т Е Н

П Л А Н И Н А Р С К О Г Д Р У Ш Т В А
Р А Д Н И Ч К И

Год. 21

Београд,
март 1980. године

Број 11

Цена: по жељи, одредите
сами

(фототипско издање)

**У ОВОЈ ГОДИНИ СПОРТСКО ДРУШТВО "РАДНИЧКИ"
ПРОСЛАВЉА 65.ГОДИШЊИЦУ ПОСТОЈАЊА. У ИМЕ
ПРЕДСЕДНИШТВА И ЧЛАНОВА ПЛАНИНАРСКОГ КЛУБА
"РАДНИЧКИ" ЧЕСТИТАМО ОВАЈ ИЗУЗЕТАН ЈУБИЛЕЈ СВИМ
КЛУБОВИМА И ЧЛАНОВИМА СПОРТСКОГ ДРУШТВА.
ПЛАНИНАРИ ЋЕ ДАТИ СВОЈ ДОПРИНОС ОБЕЛЕЖАВАЊУ
ГОДИШЊИЦЕ**

ЈОШ ЈЕДНОМ О 35.ГОДИШЊИЦИ ПД "РАДНИЧКИ"

За нама је остало 35 година рада Планинарског друштва "Раднички", колико се управо навршило јуна месеца 1980. године. Када је б. јуна 1949 године одржан састанак неколико спортских секција гимнастичког друштва "Београд V", међу којима су били представници алпинистичке секције тога Друштва и одлучили да пређу у Спортско друштво "Раднички", нико није ни слутио да ће ова мала секција прерасти у Планинарско Друштво које ће толико дуго и толико снажно развијати активност чији значај прелази оквире једног друштва, дајући 35 година високи допринос планинарству Београда и Србије.

Одмах по званичном формирању Планинарске дружине "Раднички", организован је велики поход у лето 1949 године у Јулијским Алпима, којом приликом су освојени сви значајни врхови у Јулијским Алпима, почев од Триглава, укупно 24 врха изнад 2000 метара висине и извршени први алпинистички успони нашег Друштва, укупно девет смери, од којих две кроз северну стену Триглава. Овакав почетак активности новоосноване планинарске дружине био је карактеристичан и за будућу активност Планинарског Друштва "Раднички" које је од самог почетка развијало високогорски рад у планини као основни вид своје активности. Поред алпинистичког и високогорског рада, "Раднички" је у протеклом периоду дао веома крупан допринос пропаганди планинарства кроз веома различите видове своје активности.

То се огледа у многобројним предавањима његових чланова на разним трибинама и по планинарским друштвима са дијапозитивима, у сарадњи у планинарским часописима и дневној

штампи, издавању свог билтена у време кад цела планинарска организација Србије није имала своје гласило, снимању филмова, као и репортажама са похода које су приказиване у "Филмским новостима". Озај рад на пропаганди планинарства резултирао је спонтано из жеље и потребе на их чланова да на друге преносе своје утиске и доживљаје са акција, да се планина проживљава и онда кад се вратимо из ње.

За "Раднички" су у протеклом периоду биле карактеристичне пре свега високогорске активности међу којима и масовни походи у високе планине са квалитетним успонима. Такви су успон под зимским условима на Титов врх - Турчин (2786 м) са 40 учесника, зимски успон на Ђеровицу са 40 учесника, зимски успон на Љуботен са 32 учесника и многи други.

Посебно је значајан рад "Радничког" у Проклетијама са систематском обрадом овог масива а нарочито подручја Каранфила и изградњом дома у Грбаји.

У последњој деценији начин рада је донекле модификован уношењем више елемената масовности и већим бројем акција у нижим планинама посебно са огранцима, међутим и даље су бројни групни и појединачни одласци у високе планине и основна физиономија и оријентација "Радничког" као високогорског друштва није измењена.

Тако се континуирано наставља развој нашег Друштва на остваривању квалитетних планинарских активности у различитим формама, како је то започето још далеке 1949 године.

Радољуб Јевтић

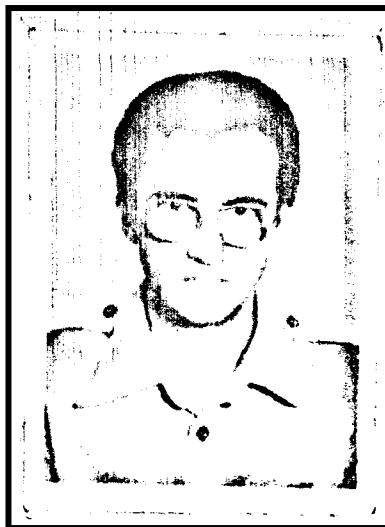
ПОХВАЛЕ - ПРИЗНАЊА - ИНФОРМАЦИЈЕ О НАМА

1. Наше планинарско друштво добило је као једна од три друштвене организације, а од тога једина из области спорта, плакету Општине Звездара за 1984. која је уручена на свечаној седници СО Звездара. Поводом овог признања у листу "Звездара" објављен је чланак о историјату и садашњој активности нашег Друштва.
 2. Бранка Кнежевић добила је плакету града Београда 1944-1984 за друштвени рад у планинарској организацији, а Звонко Блажина плакету СОФК-е Београда 1944-1984 за остварене спортске резултате.
 3. У "Политици" од 15.10.1984. објављена је кратка информација о походу на Стару планину организованом у част јубилеја нашег Друштва, са успоном на Миџор.
 4. У листу "Спорт" из фебруара 1985. изашао је напис о зимском успону на Триглав у коме су учествовали и наши чланови. У овим написима било је и извесних непрецизности и грешака али не треба цепидлачити.
-

**ЗЕМЉА НАМ ГОВОРИ О НАМА САМИМА
НАЈВИШЕ ТАМО ГДЕ НАМ СЕ СУПРОТСТАВЉА ОШТРИЦОМ**

Сент-Егзипери

IN MEMORIAM

Радомир Радовић – Раша (1951 – 1984)

Иза речи "билтен уређује група за пропаганду" до сада се највећим делом налазило залагање и труд нашег друга Радомира. Билтен ћемо некако и даље издавати. Без Радомировог ентузијазма, темељног и промишљеног рада на свему чега се прихватио, топле и богате личности, тешко да ћемо се икада навићи да будемо.

За све нас који смо били са њим, никада више неће бити као пре. Укус горчине и сенка прераног и несхветљивог губитка биће присутни и при најлепшим планинарским доживљајима.

Остала је књижица испуњена печатима, планинарски дневник са неколико десетина исписаних страна, око 600 слајдова, десетак трансверзалних дневника.

Остале су неиспуњене многе заједничке замисли и сањарења о далеким походима, о дугорочним пројектима као што је писање водича по планинама Србије...

Остало нам је сећање на њега.

Члан "Радничког" је био нешто дуже од четири године. Не дуго, али довољно да се његово присуство итекако осети. Био је од оних који својом енегијом покрећу друге, обнављају замрле или посустале вредности и дају и остварују нове иницијативе. Сем билтена ту су и остале активности групе за пропаганду као што су фотографије, предавања, затим једно време брижљиво вођени записници са састанака Друштва, помоћ при оснивању библиотеке, вођство и организација низа похода и акција, учешће у осигуравању пролаза у Котлове у Грбаји и још много тога.

Учествовао је у тридесетак планинарских акција од којих су бројне високогорске (Проклетије, Велебит, Прењ, Дурмитор, Маглић...). У планини је хрлио напред, увек са ранцем на леђима чак и кад је ишао у извиђање до неке тачке са које се у сваком случају морао вратити назад - као да му је тако лакше или као да му ништа није тешко. Кораци дуги, горштакчи, неуморни – није их било лако пратити. Понекад зато било би и нестрпљивости према онима који су се пречесто и предуго одмарали и тако успоравали замишљени темпо кретања ка циљу. Много чешће и више осећала се сва његова топлина и непосредност са којом је (пореклом и сам из планинског краја) лако успостављао контакте и са становницима предела

у којима смо боравили. Он једноставно по својој природи и карактеру – отвореном, радозналом, страсном, неукротивом - није могао да иде лагано и иза других већ је хитао па извиди, сагледа и испита нове видике, стазе, врхове.... Рекао је једном приликом да му је жао што неће успети да се попне на све врхове света. Из тих речи избија огромна и неутољива глад за новим хоризонтима, сазнањима и доживљајима, толико карактеристична за њега као човека и планинара.

Поновимо овде, као и на његовом гробу у мају 1984. део речи које је написао за наш билтен у одушевљењу боравком на Проклетијама, из којих се донекле види његов доживљај и схватање планине и планинарења:

"ОВДЈЕ ЈЕ СВЕ ТАКО ДИВНО, РАЗИГРАНО И БЛИСТАВО. СЕБИ НАС ПРИЗИВАЈУ ВРХОВИ ПЛАНИНА, БЈЕЛИНЕ СЊЕГОВА, ЗЕЛЕНИЛО ДОЛИНА, РАЗНОБОЈНОСТ ЦВИЈЕЋА, СТАДА ОВАЦА, БИСТРИНА ВОДЕ, ШУМ ЗРЕЛА И ДУХ ЧОВЈЕКА.

У ОВУ НЕОБИЧНУ ЧИСТИНУ ПРИРОДЕ ЧОВЈЕК ТРЕБА УЛАЗИТИ САМО СА ЉУБАВЉУ, ОСЛОБОЂЕН СВИХ РУШИЛАЧИХ НАГОНА. ОВДЈЕ ЈЕ ПРАВО МЈЕСТО ИСТИНСКИМ ИСТРАЖИВАЧИМА: ГЕОЛОЗИМА, БОТАНИЧАРИМА, ГЕОГРАФИМА... ОВДЈЕ ЈЕ МЈЕСТО ЗА ИНСПИРАЦИЈУ: ПЈЕСНИЦИМА, СЛИКАРИМА, ФИЛОЗОФИМА...

ЗА РАЗЛИКУ ОД ВЛАСТОДРЖАЦА, КОЈИ "ДИЈЕЛЕЋИ" ВЛАСТ - ГУБЕ, ИЛИ БОГАТАША, КОЈИ "ДИЈЕЛЕЋИ" БОГАТСТВО - ОСИРОМАШУЈУ, У ОВИМ ПРЕДЈЕЛИМА ДИОБА ЉЕПОТЕ СЕ УМНОЖАВА БОГАТЕЋИ СЕБЕ САМУ И ДУХ ЧОВЈЕКА... СА ОВИХ ТЕРЕНА ЗА СВАГДА СЕ ПОНЕСЕ ВЕЛИЧАНСТВЕНИ ПЕЈЗАЖ СУНЦА И КАМЕНА, СТРОГОСТИ И БЕЗВОДИЦЕ, ПЕЈЗАЖ ПОУЧНОСТИ, БЛИСКОСТИ ЉЕПОТИ, СТРАНОСТИ БОГАТСТВУ И ОБЈЕСТИ СИТИХ. ДАКЛЕ, МОРА СЕ ПЈЕШАЧИТИ ПРЕМА ИЗВОРИШТУ ПРИРОДНОСТИ ДА БИ СЕ ПОЈМИЛА СОПСТВЕНА ЉУДСКА СЛАВА... КО ИМА НАМЈЕРУ ДА СТИГНЕ ДО ИЗВОРИШТА БЛИСКОГ УМУ И ДОСТОЈАНСТВУ, МОРА СЕ УПУТИТИ КОЗЈИМ СТАЗАМА."

Радомир је кроз планину и кроз цео свој живот заиста ишао стрмим и тешким стазама смелости, достојанства, искрености, несебичног и постојаног другарства, дубоког и страсног интересовања за лепоте природе и све праве животне вредности и са тих стаза никад није посрнуо. Зато ће заувек имати место у срцима нас који смо га волели.

Бранислав Савић

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ ПД "РАДНИЧКИ" У 1984. ГОДИНИ

Акције у планини

За планинаре 1984. година била је јубиларна јер смо у њој обележили 55 година од постојања друштва, тако да смо у складу са програмом и планом акција као и на иницијативу својих чланова организовали 42 групне и појединачне акције са 262 учесника које у овом прегледу дајемо по хронолошком редоследу.

1. По традицији, за Нову годину били смо у планини: на Авали (511 м) 6 чланова, на Тари (врх Столац 1675 м) 5 чланова, на Рајцу (678 м) и Пелистеру (2601 м) по један члан.
2. У јануару једна мања група (4 члана) обишла је део Ваљевских планина и Маглеш (901 м) а друга, већа група две недеље касније Маљен (1164 м) и Дивчибаре уз учешће 11 чланова.
3. Дан жена прослављен је у реону Делиблатске пешчаре уз учешће и наших чланова.
4. У Грбаји – Проклетије, одржан је и ове године зимски алпинистички течај за планинаре из Србије, уз учешће једног нашег члана као инструктора и једног као учесника на течају са успонима на више врхова.
5. Крајем марта организовали смо излет за наше младе чланове из огранка у школи на Овчар (890 м) са обиласком манастира, уз учешће 24 члана.
6. Група наших чланова из огранка "Хидропројекта" (6 чланова) организовала је поход преко Гледићких планина, са посетом манастиру Каленић, па преко врха Самар (922 м) спустили се у манастир Љубостиња.
7. Крајем априла 3 наша члана упутила су се у вишедневну туру са обиласком планина и врхова Мучањ (1534 м), Јавор - Василев врх (1520 м), Голија - Јанков камен (1854 м) и Радочело - Кривача (1643 м).
8. Једна чланица са ПД "Железничар" обишла је Пакленицу и Црни врх (1115 м) за 1. мај.
9. Средином маја, заједно са огранком "Хидропројекта" организовали смо туру на планину Стол (1156 м) и Велики Крш (1148 м) са боравком у Дому планинара из Бора. Било је 59 учесника.
10. Један наш члан заједно са друговима из "Рудар-геолога" учествовао је у походу на Сињајевину, Бјеласицу и Градиште (2440 м).
11. У част Дана младости организовали смо за омладину из школе излет на Валеовске планине - Дреновачки Кик (950м); било је 18 омладинаца.
12. У мањој групи планинара, једна наша чланица била је у Грчкој и обишла Крит и Родос.
13. Фрушкогорски маратон и ове године је одржан (уз учешће једног нашег члана), по традицији, на 88 км.
14. Имали смо представнике и у Походу Младости на планини Столови, као и једног представника у акцији на "Олимпијски Игман".

15. Два наша члана са планинарима "Побезде**" учествовали су у маршу од преко 25 км од Дивчибара – Сувобора, до Рајца.
16. Група од 4 наша члана, од којих 2 омладинке, са планинарима "Побезде" почетком јуна били су на Старој планини. Од села Дојкинци (850 м) успели су се на Браткову страну (1943 м), затим на врх Три чуке (1957 м), а сутрадан на Басарски камен (1377 м). Уз пут су у Пироту обишли музеј Понишавља и фабрику "1.мај).
17. Са планинарима ^Железничара" два члана половином јуна направили су излет на Морачке планине и том приликом се попели на Велики Журим (2054 м). После спавања у катунима на Капетановом језеру (1678 м) спустили су се ка Веље Дубоком, а одатле прошли кроз кањон Мртвице.
18. Група од три планинара, од којих један из "Радничког" извршила је успон на Комове (2484 м) - Северни, Јужни и Васојевића Ком.
19. И ове године за време јулских празника по традицији били смо у Грбаји у нашем дому са 27 учесника. У групама обишли смо скоро све врхове као: Волушница (1820 м), Караула (1915 м) Попадија (2056 м), Тројан (2183 м), Везирова брада (1780 м), Подгој (2119 м), Љуљашевића брег (2280 м), Очњак (2180 м), Каранфил - Велики врх (2480 м), Северни врх (2460 м). Поред тога обишли смо Алипашине изворе, долину Ропојане до јеаера Лићени Гштарс. У групи су били и наши чланови биолози, чланови клуба младих истраживача који су обављали испитивање флоре и фауне овог краја.
20. Још једна мала група од 3 члана била је летос у Црној Гори око Мојковца у масиву планине Бурен и попели се на Кулину (1740 м).
21. Наши чланови ове године су били на Триглаву (2865 м) тако да су цео масив прошли од Мојстране и Аљажевог дома до на врх, па преко Триглавских језера на Комарчу до слапа Савице и Бохињског језера.
22. У саставу групе планинара (28 учесника), а у организацији ПД "Победа" из Београда, наша 2 члана учествовала су на великом путу са успонима у високим планинама Италије и Француске. У Доломитима су извршили успоне на Тофана ди Рохес (3225 м), и Мармоладу (3340 м), а у масиву Грајских Алпа на Гран Парадизо (4061 м). У Француској, у масиву Дофенских Алпа изведен је успон на Бар дезЕкрен (4102 м) а вођа пута и један наш члан извршили су траверзирање Мон Пелвуа (3946 м) пењачким смером делимично IV степена тежине.
23. Почетком септембра један наш члан као делегат учествовао је на прослави 110 година планинарства Хрватске са боравком на Сљемену.
24. Искористили смо почетак школске године да изведемо групу планинара из школе (24 учесника) до Ваљевских планина (Таорска висораван – Маглеш).
25. Почетком октобра поводом 55.годишњице постојања Планинарског Друштва "Раднички" и 40.годишњице ослобођења Београда и Звездаре, организовали смо поход на Стару планину. Лепо смо дочекани и смештени у дому планинара Књажевца под масивом Бабин Зуб (1758 м), а сутрадан рано сви заједно са домаћинима попели смо се на врхове Старе планине - Жаркова Чука (1848 м), Рајкова Чука (1905 м), Тупанар (1964 м) и на највиши врх

Старе планине, а уједно и у ужој Србији - Миџор (2169 м). Учествовало је 46 планинара из Београда.

26. Крајем октобра, у оквиру програма "Месец дана физичке културе у општини Звездара" организовали смо излет за чланове клуба СД "Раднички" са посетом историјским и значајним местима из борбе наших народа за одбрану и ослобођење. Посетили смо Лазаревац, Ваљево, Белу Цркву, Столице, Крупањ, Текериш. Био је 41 учесник.

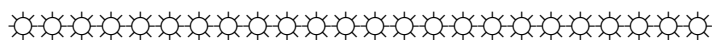
27. Средином новембра мала група од 11 чланова омладине из школе направила је дводневни излет на Дебело Брдо и попела се на Повлен (1547 м) и Јабланик (1274 м) и преко Бебића Луке и Поћуте до Ваљева.

28. Поводом новембарских празника групе наших планинара са планинарима из Београда извршиле су разне акције у земљи и иностранству и то:

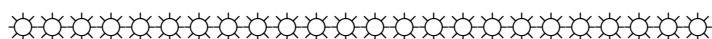
- два наша члана и два из "Рудар-геолога" кренули су ка Босни и комплетним гребенским пречењем попели се на 3 врха Волујка: Студенац (2294 м), Широка Точила (2297 м), Власуља (2337 м), и на Маглић (2586 м).
- Кајмкачалан (2520 м) увек је изазов за планинаре; тако је група од 5 чланова, од којих два наша, прешла преко целог гребена.
- група планинара из нашег огранка - школе организовала је 30.11. излет на Букуљу (696 м) са обиласком мајдана мермера и бање (11 учесника).
- ове године Јесењи дан планинара организован је као поход Републике у околини Чачка и по планини Јелици и Вујину и трагом Чачанског партизанског одреда. У овој акцији учествовали су наши чланови.
- у организацији ПД "Железничар" наши чланови су ишли у иностране планине - један наш члан са групом од 46 планинара из Београда био је у Бугарској на освајању највишег врха на Балкану - Мусала (2925 м). Поред овог попели су се и на Иричек (2852 м) и обишли Рилски манастир. Друга група је била у Грчкој, и то наша два члана са још 40 планинара из Београда иили су у освајање Олимпа са успоном на његове врхове Митикас (2917 м), Сколио и Скала, а после освајања Олимпа обишли су и чувене манастире Метеоре.

Поред ових акција које су имале друштвени карактер, одређене спортске и културне садржаје, чланови "Радничког" били су активни и у самосталном одлажењу у планине, тако да се билансу Друштва могу додати још многи резултати ове врсте.

Димитрије Ђорђевић

Поводом 35.годишњице "Радничког" 20.12.1984. одржано је посело у просторијама Друштва уз присуство већег броја чланова. На спонтаном и веселом скупу, уз чај, кафу па и понеку јачу, текућину и друга послужева спремљена што код куће, што на лицу места (у чему се најбоље показао Пеца) остали смо дуго у занимљивом разговору. Било би лепо да оваквих чајанки као неформалног облика виђања и дружења планинара буде чешће па и да поствну наша традиција.

Одржана предавања са дијапозитивима у Друштву у 1984. години

ЈАНУАР :

- 12.1. З.Блажина: ЗИМСКИ ТЕЧАЈ У ГРБАЈИ - МАРТ 1985;
- 26.1. Б.Мишљеновић: ФИЛИПИНИ, ЈАПАН, ИНДИЈА;

ФЕБРУАР :

- 9.2. Ј. Цветковић (ПД "Победа"): ПИРИНЕЈИ – ШПАНИЈА;
- 16.2. Д. Гаћеша и Б. Савић: ДУРМИТОР;
- 25.2. В.Станишић: ДУРМИТОР - ЛЕТО 1980. И ГРБАЈА - ЈУЛИ 1985;

МАЈ :

- 17.5. Влада Марковић (ПД "Победа"): КРИТ ,РОДОС;
- 31.5. Фадил Шарки: СЛОВЕНАЧКА ТРАНСВЕРЗАЛА: МАРИБОР - ЈЕСЕНИЦЕ (ФИЛМ);

СЕПТЕМБАР :

- 15.9. Саша Милосављевић и Аран Теодорчевић: ГРБАЈА И КОМОВИ - ЈУЛИ 1984;
- 20.9. Б.Савић: МОРАЧКА КАПА, ГРБАЈА 1984;
- 27.9. Влада Марковић: САД - ДРЖАВЕ ОРЕГОН И ЈУКОН;

ОКТОБАР :

- 4.10. Д.Варађанин (ПД"Победа"): СТАРА ПЛАНИНА;
Михајло Милић: ВЕГЕТАЦИЈА СТАРЕ ПЛАНИНЕ;
- 18.10. Б.Котлајић: ПРОКЛЕТИЈЕ – ГРБАЈА (1. ДЕО);

НОВЕМБАР :

- 8.11. Б.Котлајић: ПРОКЛЕТИЈЕ – ГРБАЈА (2. ДЕО);

ДЕЦЕМБАР :

- 27.12. Влада Марковић: СТАРА ПЛАНИНА, КАЈМАКЧАЛАН
З.Милошевић: (ФИЛМ): КАЈМАКЧАЛАН 29.11.1984.
Б.Савић: РИЛА, 29.11.1984.

БИБЛИОТЕКА

За годину дана, број јединица у библиотеци се повећао са 500 на 560. У том периоду библиотеку је користило 16 читалаца који су узели на коришћење и читање више од 50 књига, часописа, карата. За почетак, није лоше.

У току 1984. и почетком ове године повећању фонда библиотеке својим поклонима су допринели: Б.Котлајић, З.Блажина, Б.Савић, Бранислав Церковић (ново издање његове књиге о Дурмитору) и Јелена Радовић (заоставштина Радомира Радовића – књиге, планинарски дневник и др.). Захваљујемо дародавцима.

ПЛАНИНАРСКИ АТЛАС

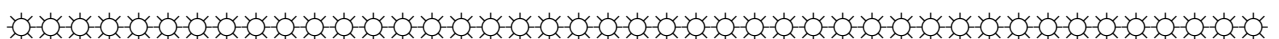
ГЛЕДИЋКЕ ПЛАНИНЕ – планине у јужном делу Шумадије, између Крагујевца и манастира Љубостиње; највиши врхови Самар (922 м), Црни Врх (895 м) и Тиква (867 м.).

ГЛЕЧЕРИ – (ледници) - ледне масе на високим планинама и у поларним областима; споро се крећу низ долине или планинске стране до места где се отапају или до самог мора, где се разбијају у ледне брегове. Настају у планинским пределима, на разним географским ширинама, од полова до екватора, и разним висинама где преовлађују веома ниске температуре и веће количине снежних падавина. Постају од нагомиланих снежних маса изнад тзв. снежне границе где сунце током године не може да отопи сав снег. Почетно место на планинама где се од снежних маса образује зрнасти лед, тзв. фирн, назива се цирк; то је котласто удубљење отворено према глечерској долини или валову. Главни типови ледника: долињски, суподински (пједмонтски) и континентални.

ПЛАНИНЕ - ВЕЧИТА ИНСПИРАЦИЈА

Рашко Димитријевић: " Ка висинама и ћутању "

"... Над нама се разливају ничим још непомућене светлости раног алпског јутра. Над нама се простире сад још неодређено обојена огромност неба у коју ни најбезначајнији облачак не учртава свој ћудљиво променљиви облик, а на чијој се северо-источној ивици, над полутамним Караванкама, појављује крупно црвено сунце, без топлоте и засењујућег сјаја. Над нама се шири добро нам познати шум водопада, који постепено слаби и остаје у долини као да га упија и не пушта из себе овај свет који остављамо и коме више не припадамо, од кога се растајемо без иједног окретања главе, без икаквог успоравања хода. Над нама се уздижу гребени и врхови, међу којима ћемо се наћи после два сата спорог и напорног пењања и где ће нас дочекати, у пуној светлости дана, суморна и хладна озбиљност високих стена, њихово ледено ћутање и самоћа, наша највернија сапутница. А тамо у дну долине, над Кулоаром који, уколико се приближујемо, све нам потпуније открива снежну и камену пустош по својим неједнако осветљеним дубинама, превучен јутарњим сенкама и као одбачен у велику даљину, без пластичности, бледотамна површина прекинута једним тек зажареним и косо усправљеним врхом, циљ нашег пута и свих наших жеља: Јаловец."

ВИСОКЕ ПЛАНИНЕ (ЗАДЊИ НАСТАВАК)

У овом, завршном делу казивања о високим планинама, говорићемо о људима који бораве у њима. Кажемо бораве, јер је живот људи у високим планинама привремен и везан за летњи период, ради испаше њихових стада.

Дуге и оштре зиме и кратко лето на високим планинама онемогућују било какву пољопривредну делатност, изузев сточарства. Огромна травна пространства омогућују напасања стада најквалитетнијом травом. Живот тих сточара везан је за стоку и њену исхрану. Њихове сталне насеобине су у подручју планина на које лети изводе своја стада. У прошлости је врло често планина са испашама припадала и удаљеним равничарским насељима. Тако су пре 1690. године /Велика сеоба Срба/ становници Метохије имали своје испаше у, сада албанском, делу Проклетија, па су и данас остали називи Добри до, Српски поток (Прону Србије) и друго. Албанци су пак своје испаше имали на територији наших Проклетија, па имамо назив Арбанашки поток. Међутим, то није наша тема.

Већ смо рекли да боравак људи на планинама везује испаша и исхрана стоке. Трва коју стада пасу на планинама није само храна за боље млеко и подгајање. Исхрана на планини омогућава да се ливаде у долинама крај кућа сачувају за сено, односно за зимску исхрану. Када у јесењим данима високе планине покрије слана а потом и снег, стада силазе и хране се, после кошења новоизниклом травом, све до зимских дана.

Дакле, право живота у високим планинама нема. Он је сезонски односно полуномадски.

У циљу да им живот у планинама буде сношљив, пастири праве разне врсте станова који су, од обичног преплета од прућа, до стабилних брвнара. У кречњачким планинама често наилазимо на станове начињене од сувоизданих дебелих камених зидова. Квалитет пастирских станова углавном зависи од материјала који може да се нађе крај места зидања, али понекад зависи и од припадности пашњака. На пашњацима који, по традицији, вековима припадају истом крају, месту, племену или породици, имају боље и стабилније куће, а породице које немају своје пашњаке него их закупују на разним местима око места становања, имају слабије станове, који су често врло провизорни. Ти станови се, према крајевима, зову катуни, бачије, бачила, па и станови.

Мушкараца у планинама има мало. Углавном жене и деца чувају и одржавају стада и прерађују млеко у сир, кајмак, масло и друге прерађевине. Најстарија жена која води распоред чобана и прерађује млеко у млечне производе, зове се станарица (везана за послове око стана). Остале жене и девојке се зову планинке и њихов задатак је да воде стада по планини и помажу код муже.

У катуну је понекад и старац који није у стању да поднесе терет летњих радова. Мушкарци повремено излазе до катуна са коњем и доносе брашно, со и друге потребе, а односе чабрице са сиром и другим производима.

Место подизања катуна је близу пашњака, али је код избора места много важнија близина воде и шуме. Ради тога и катуни се најчешће подижу изнад саме границе шуме.

Људи у планинама у скромним планинским становима су врло гостољубиви и срдачни. Планинари су увек били добродошли и љубазно позвани на ојкрепљење. Исто тако, ако је њихов наилазак поред катуна био у вечерњим сатима, од свег срца су били позвани на одмор и преноћиште.

Нажалост, људи из планина као да се повлаче. Све је мање планинских пејзажа посутих белим стадима, звуком меденице и отегнутом песмом чобана.

Бранко Котлајић

УТИСЦИ СА ПЛАНИНЕ

МОЈ ПРВИ ПЛАНИНАРСКИ УСПОН

Члан сам планинарског друштва "Раднички" из Београда. Једна сам од најмлађих чланова, јер имам десет година. Највиши врх на који сам се попела је Кулина. То је врх планине Бурен, која се налази у Црној Гори, код Мојковца. Врх је висок 1632 метра.

Био је сунчан, али прохладан јулски дан. Ја, још један члан Друштва и моји родитељи кренули смо на врх те планине. Прилаз до врха води кроз две клисуре - Малу и Велику. Оне личе на дугачке и велике камене степенице. Пењали смо се придржавајући се за зидове те клисуре. Када смо изашли из клисуре, пред нама је било велико зелено поље препуно цвећа. Трава је била мокра од росе. Капљице воде сливале су се низ латице цвећа. Цвеће разних боја и дивних мириса мамило нас је да га уберемо. Најлепши су били жути планински јабланови.

Ближили смо се циљу. Мерили смо време за које ћемо стићи. Стигли смо за близу три сата.

На једном мањем узвишењу био је забоден штап који је означавао највишу тачку те планине. Погледали смо око себе. Куће, поља и ливаде у измаглици су се видели. Учинило ми се да је цео свет под мојим ногама. На јужној страни видели су се обронци планине Бјеласице са рудником Брсковом, а на другој, северној, Буренски до и падине са малим, тек израслим јелкама. Били смо уморни од дугог пута. Мало смо остали на врху, а затим пошли назад. Пролазили смо истим пољима, истим ливадама. Дошли смо до куће наших рођака и ту њима испричали како је било на путу.

Други врх планине Бурен на који сам се попела следећег јутра био је Градац, висок око 1480 метара. Градац је много мањи и стрмији врх од Кулине и сав је обрастао шумом. Ту смо са старих букава скидали трудове који су сада украс у нашем стану.

То су врхови на које сам се ја попела од када сам члан "Радничког".

Јелена Томовић
уч. ОШ "Старина Новак"

ОКВИРНИ ПРОГРАМ РАДА ПД "РАДНИЧКИ" ЗА 1985. г

РАД У ПЛАНИНАМА

ЈАНУАР – ФЕБРУАР (реализоване акције):

- * излети на Тару и Авалу;
- * учешће у походу Игмански марш (један члан);
- * учешће два члана друштва у зимском успону на Триглав и друге врхове Јулијских Алпа са ПД "Рудар-геолог";

МАРТ :

- * Завршни успони у оквиру зимског поч. алп. течаја;
- * Учешће у зимском алпинистичком табору Комисије за алпинизам ПС Србије у неком од високогорских масива (квалитетни зимски успони);
- * скијашка активност подмлатка и старијих чланова;
- * учешће у акцији ПС Београда и ПСС за Дан жена;
- * Овчар и Каблар (са подмлатком);

АПРИЛ :

- * Трескавица;
- * Фрушка гора (са огранком);
- * Островица;
- * Сињајевина или Бјелашница;

МАЈ :

- * Квалитетни успони у високогорским масивима (Маглић, Дурмитор, Проклетије) у оквиру прославе 65.годишњице ПД "Раднички";
- * Тара;
- * Учешће у акцији Фрушкогорски маратон;
- * Ртањ, са огранком;
- * Кучај, од Параћина;

ЈУН :

- * Дивчибаре - Поћута или Дивчибаре - Рајац;
- * Враница - Прокошко језеро;
- * Чемерно - Радочело;
- * Учешће у летњем почетничком алпинистичком течају
- * Учешће у Пролетњем дану планинара Београда;

ЈУЛ - АВГУСТ :

- * Успон на Рилу;
- * 4.јулски табор друштва у Црногорским Проклетијама (Грбаја);
- * Учешће у алпинистичком табору ПС Србије и АО-а ПС Београда;
- * Високогорски успони у Јулијским Алпика и Савињским Алпима, на Дурмитору и Пивској планини;
- * Учешће у некој од високогорских и алпинистичких акција београдских планинарских друштава у масивима у иностранству;

СЕПТЕМБАР :

- * Хомољске планине;
- * Ваљевске планине;

ОКТОБАР :

- * Учешће у Маршу Ослобођења Београда;
- * Поход ветерана ПД "Раднички" (Сутјеска, Козара, Јасеновац);
- * Јелове Баре, Церемошња пећина (акција са садржајем из ОНО у оквиру месеца физичке културе Општине Звездара);
- * Стара планина – Миџор;
- * Учешће у јесењем дану планинара Београда;

НОВЕМБАР :

- * Високогорски походи за Дан Републике на Шару, Маглић, Проклетије;
- * Учешће у Збору алпиниста Комисије за алпинизам ПС Србије (поводом 55.годишњице алпинизма Србије);
- * Успон на Островицу, са подмлатком;

ДЕЦЕМБАР :

- * Посета једној караулик у част Дана Армије;
- * Ваљевске планине (дочек Нове године);
- * високогорски успони у Проклетијама (Нова година).

Чланови Друштва учествоваће у току годжне и у другим акцијама које организују београдска планинарска друштва, као што ћемо радо прихватити и учешће њихових чланова у нашим акцијама. Настојаћемо да добру сарадњу даље побољшамо и остварујемо систематске контакте. Редовно ћемо учествовати у акцијама које ће организовати Планинарски савез Београда.

РАД У БЕОГРАДУ

Садржај наших редовних састанака четвртом у 19 часова наставићемо да обогаћујемо редовним предавањима са дијапозитивима (која ће се у складу са могућностима повремено одржавати и у оградима). Настојаћемо да се предавања планирају бар за месец дана унапред. О одржаним предавањима водиће се евиденција и објављивати у билтену, а највреднији предавачи ће се награђивати. Предавања су и до сада понекад имала сем чисто планинарског, и шири карактер (културно-историјски споменици, путописне занимљивости са других меридијана), а потрудићемо се да обухвате и друге аспекте: биљни и животињски свет планинских предела (уз помоћ друштва младих истраживача), геологију, исхрану у природи... Такође, у вези са протеклом годишњицом друштва, остварићемо (надамо се) серију предавања из историјата планинарског друштва. Унапређиваће се и други облици информативно-документационе и пропагандне активности – фотографије, библиотека и др. а у току су припреме за израду разгледа дела Проклетија који најчешће обилазимо. Такође, наставићемо са набавком опреме а планирана је и активност на уређивању дома у Грбаји. Све ово ће допринети и бољој припремљености наших акција у планини и већем интересу чланова за рад Друштва. Посебна пажња ће се посветити раду са подмлатком.

Председништво ПД "Раднички"

ЗВЕЗДАНИ ТРЕНУЦИ "РАДНИЧКОГ"

ЧЕТВОРО НА МАРЈАШУ

3. јануар 1956. године

Учесници:

Иваи Стојановић
Љиљана Пилетић
Радољуб Јввтић
Браико Котлајић

Године су прохујале.
Много врхова и лепих успона је прошло.
Ипак, када пребирам по успоменама, један ми је драг.
Увек га се радо сећам.

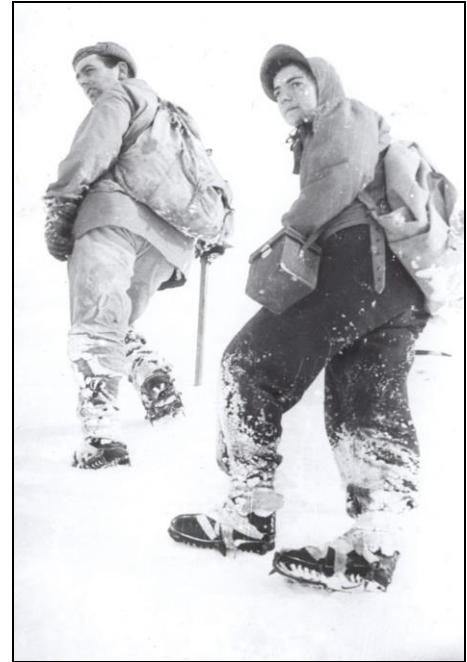
Било је то давно.
У јануару 1956. године.
Кућа у Бјелухи била је једина.
Она на Сланним пољанама се тек градила.
На зидање под Ђеровицом се само сањало.
Ми смо волели Проклетије - њене стрмине и снегове.
Били смо млади.
Пуни енергије и жеље за подвизима.
Рекли су нам да нећемо успетм.
Зими још нико није изашо северном страном.

Било је треће јутро, и трећи покушај.
Хитали смо обасјани сунцем.
Јеле и смрче су биле бремените под свежим снегом.
Наше јучерашње стазе су биле завејане.
Морали смо да пртимо испочетка.
Пропадали смо и мењали се у вођству.
Гоњени снежном пртином излазимо на гребен.
Под нама је Рашка долина.
Доле треба сићи.

На другој страни, преко ње, блистао се Марјаш.
Богдаша, стара, средњевековна.
Грбимо низбрдо.
Сунце пече и ми се радујемо дивном дану.
У четвртом часу хода, дохватимо се падина Маријаша.

Стрмина је прилична.
Пропадамо преко појаса, у снегом покривену клековину.
Све је теже.

Онда, одједном, преокрет.
Осећамо дно меког, паперјастог снега.
Он више не прелази колена.
Зато је стрмина све већа.
Снег све тањи.
Потом, изненада, лед.
Прво опасно покривен танким слојем снега.
Затим чист, гладак и дуг.
До врха.
Нас двојица немамо дерезе.
Први пар их има и одмиче.
Копамо кржљиве степенице.
Лед прска у лице.
Ипак, напредујемо.
Задихани и знојави, излазимо и ми.
На врху, топао стисак руке и хладан ветар.
Пробија кроз мокре кошуље.
Студ се уплачи у кости.
Ипак, имамо снаге за фотографије.

Треба журити доле.
Зима је, сунце прилази заходу.
Зато, силазимо преко леда.
У смрзнутој планини чује се само метални звук цебина.
Кочимо и стрепимо.
Тек на снегу застајемо.
Опет смо мокри.
По снегу брзо силазимо.
Чини нам се да је тешко остало иза нас.
Узбрдица до гребена је ново искушење.
Уморни смо.
Сумрак.
Често се мењамо у прћењу.
Сваких десетак стопа.
На гребену опет хладан ветар.
Наша јутрошња пртина је опет завејана.
Већ је мрак.
По четврти пут пртимо овај део.
У шуми је тихо.
Ту налазимо данашњу пртину.

Био је задњи час.
Идемо механички.
Нико нема снаге да говори.
Сада сам на крају колоне.
Кула у Јеленку се већ црни.
Још педесет метара до ње.

Тај поглед у ходу изводи ме са пртине.
Пропадам у снег.
Дубоко.

Напољу ми је само глава и инстинктивно раширене руке.
Око мене снег сув и прашинаст.
У мени нимало снаге.
Како изаћи?
Сваки покрет прети дубоким пропадањем.
Задња фигура улази у кућу.

Сам сам.
Не знам зашто не вичем.
Квд би неко изашао да ми помогне.
Случајно, било због чега.
Прикупљам снагу.
Не знам колико.
Левом руком осећам тврд снег пртине.
Срећа, ја сам левак.
Целом шаком притискам пртину.
Ногама пливам удесно.
Постепено добијам коси положај.
На крају, лежим на снегу.
Са обе руке на пртини.
Привлачим се и дуго лежим на пртини.
Подижем се на руке и колена.
Идем четворонотке.
Онда се исправљам.
Лагано прилпаим кући.
Отварам врата.

Пламен на огњишту.
Румен и топао,
Нико ме не примећује.
Скидам ранац и ципеле.
Улазим у врећу.
Сан незадрживо долази.
Покушавам да се одупрем.
Да кажем да сам цео дан ходао.
Да сам пртио, пртио.
Да сам се мучио на леденој стрмини.
Да цео дан нисам јео.
Да сам гладан.
Али, тонем.
Нагло и дубоко.

.....
Јутро је освануло дивно и сунчано.
После пет дана, новине су писале.
Подвиг је остао забележен.
Кажу, да би писале више, да сам остао у снегу.

Бранко Котлајић

ПРЕГЛЕД 35.ГОДИШЊИХ УСПЕХА АЛПИНИСТА ПД "РАДНИЧКИ" 1949.-1984.

Резултати пењачког рада алпиниста вреднују се за смери у стенама и гребењу према тежинској лествици од: лако I, средње тешко II, тешко III, врло тешко IV, изванредно тешко V, и крајње тешко VI, што је на граници људских могућности. Овој оцени се још додаје описна оцена крушљивости стене, тежина оријентације и висина стене односно дужина гребена. Тежина успона у снегу и леду обележава се нагибом, почев од 45 ° и дужином стрмине у метрима. За овај преглед издвојени су резултати алпиниста "Радничког" само у смерима VI, V и IV степена тежине, што одговара I, II и III резултату у другим разнородним спортовима, јер се овде успех мери без метра и хронометра и постигнутих бодова, највише стога јер превасходно зависи од годишњег доба и временских прилика за којих се успон изводи. Резултати препењаних првенствених смери лети (од 2. маја), зими (од 28. новембра) и под зимским условима (од 31. марта до 1. маја) дати су у прегледу без обзира на степен тежине, онако како су регистровани у личним картонима алпиниста у матичним алпинистичким одсецима и у књигама успона према оценама у приручницима-водичима и годишњим извештајима Комисији за алпинизам Планинарског савеза Србије и Координационој комисији за алпинизам ПС Југорлавије. Исто тако и прва, друга и трећа понављања првенствених смери од чијих промена зависи коначна веродостојна оцена тежине, висине и оријентационо време трајања успона. Првенствени успони приказују се без обзира на тежину (од I до VI степена) због њиховог ширег друштвеног значаја, осим споотског, чега ради су и регистровани у водичима "СТИЈЕНЕ ЈУГОСЛАВИЛЕ 1 и 2" (1977. и 1979. год.) Златка Смеркеа, а треба имати у виду да се очекује да висина излаза из смери надмашује 2000 мнв и да је релативна висина стене већа од 200 м. Предочени успеси алпиниста Планинарског Друштва "Раднички" - Београд постигнути су током 35 година рада од 1949. до 1984. године, на друштвеним, градским, републичким и савезним таборима, походима, слетовима, одправама, експедицијама и другим акцијама, као и кроз индивидуално учешће у међуклупским, међуградским, међурепубличким, савезним и међународним навезама.

1949.

- VIII** Блажина Звонимир; Јулијски Алпи, Триглав, северна стена, Немшки смер, IV / 1200 м. (први успон планинара "Радничког").

Блажина Звонимир; Триглав, северна стена, Баварски смер V / 1200 м.

1950.

- VII** Блажина Звонимир, Корошец Милан; Јул. Алпи, Јаловец 2643 м, Хорнов смер IV/1200 м., Шпик 2472, сев.западна стена, Дебелакова, V / 900 м., са биваковањем.

З.Блажина, Иванка Блажина, Черне Карло; Триглав, Цимер-Јанова III - IV / 1200 м. (први успон планинарке "Радничког", Београда и Србије).

З.Блажина; Триглав, Скалашки смер IV – VI / 1200 м. као први алпиниста из Србије.

- VIII** Блажина Звонимир, Черне Карло; Травник 2379, смер Худник-Превец IV / 600 м., (друго понављање).

З.Блажина; Триглав, смер Југов стебер IV – V / 1200 м.

- IX** З.Блажина; Шљеме 2477, Дурмитор, Бебијев смер IV – V / 800 м., са биваком.

1951.

III Стојановић Иван; Хајла 2400, Проклетије, смер Паљаруци III - IV / 400 м.

Стојановић Иван; Крш Чврље 2460, Проклетије, централни смер III / 300 м.
(обе првенствене, под зимским условима).

VIII И. Стојановић; Џинов Зуб 4013, Централни Алпи, III – IV / 500 м.
Мон Блан 4807 (први послератни успон планинара из Србије)

Блажина Звонимир; Триглав, северна стена, Баварски смер V / 1200 м.

Блажина Звонимир; Јаловец 2643 м, Хорнов смер, источна стена IV / 1200 м.

1952.

III И.Стојановић и Пилетић Љиљана; зимско пречење Проклетија, Ђеровица 2656 м. -
Крш Богићевице 2358 м.

V Миодраг Божиновић; Средњи Кучки Ком 2483, првенствени под зимским условима.

Иван Стојановић; Северни Кучки Ком, Источна стена; 40° - 60° /400, првенствени под
зимским условима.

И.Стојановић; Северни Кучки Ком, смер силаза III / 400 м., првенствени зимски успон.

1953.

II Градишар Живојин, Митрашиновић Бранко; Црвена Грета 2100, Дурмитор, источна
стена II / 150 м, првенст. зимски успон.

V Миодраг Божиновић; Средњи Кучки Ком 2483, првенствени под зимским условима.

Ж. Градишар, Б.Митрашиновић, И.Стојановић, Трајковић Миодраг; Боботов кук
2522 м, Дурмитор, прво понављање зимског успона.

VII З. Блажина; Триглав, Скалашки смер-Златорогове полице-Словенски смер у силазу,
IV / 800 м, бивак.

З. Блажина; Триглав, Прусик - Шалајев смер, V / 1200 м, бивак.

З. Блажина; Шпик, Централни смер Дебелакове у сев. стени ; V / 900, бивак
(горња три успона били су саставни део успешно апсолвираног тренинга за I
југословенску експедицију на Хималаје).

VIII Ж.Градишар, Котлајић Бранко; Бандијерјна 2400 м, ист. стена, смер Доња дијагонала,
II - III / 200 м., Дурмитор, првенствени.

Живојин Градишар, Бранко Котлајић; Дурмитор, жљеб Шљеме 2477 / Плећа 2430,
II / 200 м, првенствени успон.

Ж.Градишар, Олејник Ђорђе; ист. стена Плећа, III / 200 м., Дурмитор, првенствени.

1954.

- III** Ж. Градишар, М. Трајковић, Б. Митрашиновић, И. Стојановић; Боботов кук - Безимени врх 2487, првенствени зимски приступ.
- V** И. Стојановић; Хајла, Иванов смер, II - III /400 м, првен. успон под зимским условима.
- VIII** З.Блажина; Травник, Чадов смер, III - IV / 700, Јулијски Алпи.
З.Блажина; Јаловец, Брид Огрин-Омерза IV – VI /400, друго понављање.
- IX** Радољуб Јевтић, Љ. Пилетић, И.Стојановић; Маглић-босански врх 2386 - Југозападна Јаруга, II /200 м, првенствени.
Радољуб Јевтић, И.Стојановић; Трновачки Дурмитор 23322, III / 300, првенствени.

1955.

- VIII** З.Блажина; Триглав, Златорогове полице, II - IV, са биваком.
З.Блажина, Стојановић Дејан; Стенар 2501 ,Бројанов раз, III - IV / 500.
З.Блажина; Шпик, Дибонов смер, IV / 900, са биваком.
З.Блажина; Ћима Гранде, 2999 м., Доломити, смер Комичи-Димаи, VI /660,са биваком.
З.Блажина; Ћима Гранде, силазна смер у Јужној стени, III / 600 (два пута).
З.Блажина; Ћима Гранде, Дибонов брид, III - IV / 600, са биваком.
З.Блажина; Ћима Пиколисима 2700, Пројс рис, V / 300.
З.Блажина; Ћима Пиколисима, Заједа нерава III - V / 300, у силазу.
З.Блажина; Пик Тиндал, 4241 м., Валијски Алпи, гребен Лион, III - IV /1000 и силазак.
(Успони у Доломитима и Валијским Алпима у саставу отправе АО ПС Београда).

1956.

- I** Р.Јевтић, Б.Котлајић, Љ.Пилетић, И.Стојановић; северозап.стена Марјаша 2530 м, 45° / 500, првенствени смер, зими.
- VII** Б.Котлајић; Кораб 2764 м, првенствено гребенско пречење од Кабаша (2595) до Малих Вратца (2400 м).
Б. Котлајић; Мали јужни Кучки Ком, источни гребен II - IV / 450 ,првенствени.
Б.Котлајић, Ж.Градишар, Мирковић Милорад; првенствено гребенско пречење (6 км) масива Комова смером Дијадема, од Кома Васојевића (2460), преко Бавана (2460), седла Царине, Јужног (2484), средњег (2483), и Северног Куч. Кома (2485) до Љубана.

VIII И.Стојановић; Триглав, Баварски смер V / 1200.

З.Блажина; Матерхорн 4477, Валијски Алпи, пречење гребеном Лиои,преко Пик Тиндала и низ гребен Хернли II - IV /1000, са биваком.

З.Блажина; Тур Ронд 3792 м, Централни Алпи, 45° / 350 м.

З.Блажина; Гран Фламбо 3559 м, Централни Алпи, 45° / 200 м.
(Отправа АО ПС Београда у Валијске и Централне Алпе)

И. Стојановић; Ерџијас Даг 3960 м, Турска.

1957.

III Ж.Градишар, Б. Митрашиновић, И. Стојановић; Средњи Кучки Ком са седла Царине, првенствени зимски успон.

IV Ж. Градишар, И.Стојановић; Мали јужни Кучки Ком, II / 100,првен. под зим. условима.

VII Б. Митрашиновић; Очњак 2180, Проклетије, сев. зап. гребен III - IV /250, првенствени.

Б. Митрашиновић; Очњак, југоисточна стена, IV / 100, Камински смер у силазу.

Б.Котлајић, Никач Ђељош; Очњак, Северна градина I - III / 250, првенствени.

Ж.Градишар, Б.Котлајић, Б.Митрашиновић; Јужни врх Каранфила 2441,смер по Котловима, IV – V /750 м, првенствени успон, са биваком.

Ж.Градишар, Б.Котлајић, Б.Митрашиновић; гебенско првенствено пречење Каранфила, од Јужног врха, преко Великог (2490) до Северног врха 2460, I - II / 1000.

Ж.Градишар, Б. Котлајић; Јужни врх, првенствени смер преко Престола IV – V /700 м, са биваком.

1958.

VII З.Блажина, Милутин Родић; Смер мештана у источној стени сев. врха Каранфила, II - IV /350, првенствени, у силаску.

1959.

VII З.Блажина, Милева Рогулић; првенствени силаз са Ропојанских врата низ камине јужне стене Јужног врха Каранфила на језеро Лићени Гштарс, III / 700.

XII З.Блажина, Димитријевић Стојан; првенст. зимски успон из Крошње, преко Крошњиних врата и Јагњила на Северни и оба Велика врха Каранфила, 45° - 65° / 500 м, са три бивака.

1960.

VII Б.Котлајић; Савин кук 2312, северозападна стена, Северни стуб III - IV / 250, првен.

1961.

- III** Станишић Велибор; предврх Кома Васојевића 2250, сев.источна стена, 60° / 300, првенствени зимски успон.
- В. Станишић; Бавани 2460, Комови, Западни брид III / 250, првенст. зимски успон.
- З.Блажина, Ж.Градишар, Панић Радмила; Очњак, јужни гребен - смер "Раднички", II - IV / 180, првенствени са биваком на силаску.
- VIII** Велибор Станишић; Вилдшпице 3772, Вајскулел 3736, Вајсзешпице 3526 (у оквиру отправе АО ПС Београда: 9 гребенских пречеаа обухватају преко 50 врхова Ецталских Алпа, виших од 5000 м.)

1962.

- IV** З.Блажина, Мочилник Душан,Ђурић Звонко; Ђеровица 2656, сев. стена Гуризи, I – II / 45° - 60°.
- VII** З.Блажина; Северни врх Каранфила, северни гребен II – V / 500 м, првенствени.
- Б. Котлајић; Сев. врх Каранфила, ист. стена, Београдска смер II /400, првенствени.

1963.

- VIII** В.Станишић, Милева Рогулић; Шранкугел 3496 м. у Штубајским алпима и Симилаун (5606) у Ецталским алпима и успони у групи Гросвенедигер у Високим Турама. Отправа ПД " Раднички".

1964.

- III** З.Блажина; првенств. зимски усп. Гредином у северној стени Очњака I – III / 65% 250.
- З.Блажина; силаз Јужном стеном по Новој смери III / 65% 200 м.
- З.Блажина, Б.Котлајић, Никач Ђељош; Подгоје 2119, првенствени зимски приступ кроз Мечин до.
- IV** Д. Мочилник; Крш Чврље 2460, смер Мочилник - Станојевић, IV / 200, првенствени под зимским условима.
- Ж. Градишар, В. Станишић; Крш Чврље, смер Градишар - Станишић, II / 300, првенствени под зимским условима.
- V** З. Блажина, Ж. Градишар, Матић Милан; гребенско пречење Камнишких Алпа под зимским условима од Плањаве 2394 преко Бране 2252 и Туршке горе 2251 са Гринтовцем 2558м, у оквиру тренинга за I Југословенску експедицију "Кавказ '64".
- VII** Ж.Градишар, Д.Мочилник, В.Станишић; првенствена смер преко Окна кроз западну стену Јужног врха Каранфила, IV-V / 600, са биваком и повратком уз пречење целог масива (Јужни–Велики–Северни врх Каранфила)

VII-VIII Звонимир Блажина и Живојин Градишар у оквиру I Југословенске експедиције "Кавказ '64": Елбрус 5633 и Траверз мајстора: Пик Кавказ 4037 – Бжедух 4272 – Пик слободне Шпаније 4200; Пик Шчуровски 4269; Траверз (преко 700 метарског ледопада) Северне Ужбе 4695 и Јужне Ушбе 4710 са силазом 2000 м. низ јужну стену Јужне Ужбе (из Европе у Азију).

VIII В.Станишић; у Валијским Алпима, група Монте Розе: Дифуршпице 4634, Лискама 4480, Кастор 4226, са отправом АО ПС Београда.

В.Станишић; Гран Парадизо 4061 у Грајским Алпима.

М.Матић; Грапа Копља у Великом врху Каранфила V / 600, првенствени.

XII Д.Мочилник, Маљмо Никола; прво понављање зимског успона Гредином на Очњак (са силаском истим смером) са 2 бивака.

1965.

VII Ж.Градишар, М. Матић; источ. стена Сев. врха Каранфила IV – VI / 250 м, првенствени.

З.Блажина, Д.Мочилник; западна стена Јужног врха Каранфила III-IV / 600, првенствени са биваком.

VIII Ж.Градишар, Б.Котлајић; Проклетије, Директна смер из Доњег Котла у источну стену Јужног врха, III / 700, првенствена.

Д.Мочилник; Гран Фламбо 3559, 45° / 200, отправа АО ПС Београда.

З.Блажина, Д.Мочилник; Џинов зуб 4013, IV / 300, отправа АО ПС Београда.

З.Блажина, Д.Мочилник; траверз масива Мон Блана, отправа АО ПС Београда, од Кол ди Мидија, преко Мон Блан ди Такила 4248, Мон Модии 4465, Мон Блан 4807, Дом ди Гуте 4504, глечер Босон (ово је прво пречење масива од стране алпиниста из Србије).

1966.

IV З.Блажина, Меанџија Миле, Д.Мочилник, Сламар Нинослав; гребенско пречење Мартуљкове скупине под зимским условима, Јул. алпи: Кукова шпица 2417 - Шкрлатарица 2448 - Довшки криж 2531 - Шплевта 2262 - Велики Олтар 2621, са силаском низ гребен ка високом Рокаву и низ камине на Језера, са два бивака.

1967

IV З. Блажина. Д. Мочилник; првенствено пречење под зимским усл. смером Дијадема преко баријере Васојевић Комева -Бавана и Кучких Комова са једним биваком (6км гребена).

VI Ж. Градишар, М. Матић; Директна смер из Горњег Котла на Велики врх Каранфила, VI / 200, првенствена.

VIII И.Стојановић, М.Матић; Траверз Мон Блан скупине, од Дом ди Гутеа, преко Мон Блана, Мон Блан ди Такила и Мон Мидија до Кол ди Мидија. Друго понављање навезе из Србије.

1968

VIII З.Блажина, Д.Мочилник; Гросглокнер 3797 у Високим Турама од Пастерце глечера левим гробеном II – III / 800 / 45° - 55°.

1972

VII Лазић Михаило са хрватским партнерима; Триглав, северна стена, Баварски смер V / 1200 м.

1973

VIII Лазић Михаило са хрватским партнерима; Мон Блан ди Такил 4248, Мон Блан 4807.

1974

VIII Веђић Слободан; Монт Витни 4418, највиши врх САД, учесник отправе АОПС Београда.

1975

VIII Миладиновић Влада; Триглав, Баварска смер V / 1200.
Миладиновић Влада; Триглав, Златорогове полице, II-IV / 2500.

1976

VIII Влада Миладиновић, Баварска смер, V / 1200, Триглав.
Влада Миладиновић, Триглав, Југов Стебер, IV - V / 1200.

1977

VIII З.Блажина; Шљеме, Дурмитор, сев.стена, смер Томахавк, IV / 300, прво понављање.

З.Блажина; Проклетије, Очњак, силазна каминска смер у ист. стени, III – IV / 200 м.

З.Блажина; Проклетије, Очњак, смер "Раднички" III , првенствени у силаску.

1978

VIII Лазић Михаило са хрватским партнерима; Гросглокнер 3797

1979

III Лазић Михаило са хрватским партнерима – зимски успон; Гран Парадизо 4061

1982

VII З.Блажина; пречење баријере Комова од Штавне до Љубана, III – IV / 6 км, бивак.

З.Блажина; Пиринеји, највиши врх Пико ди Ането 3404, пречење I–II / 2100 м. и Монте Пердидо 3355, пречење I–II / 2000 (учешће у акцији ПД "Победа", са алпинистима Београда, Србије и Босне).

1983

III З.Блажина, Савић Бранислав; прво зимско пречење Попадије 2056 до Маја Цами 1880, 45° / 1500 гробен; првенствено зимско пречење гробена Љулашевића Каранфила: I 2240, II 2250, III 2200, и IV 2170, са биваком на снегу у Љубокући; првенс. Зимски успон зап. гробеном на Облу Главу 2260 из Љубокућа, I / 45° - 55° / 200 (успони изведени у оквиру поч. зимског алп. течаја одржаног у Грбаји).

VII З.Блажина, Симеуновић Милан; Гросглокнер 3797 са јужне стране II / 45°; Брајтхорн 4164, 45° / 500 ; Монте Роза (Дифуршпице 4654, 45° / I-II / 1200); Дом ди Гуте 4504 - Мон Блан 4807 и назад (акција ПД "Победа").

1984

III З.Блажина, Шутиновски Живко; зимско пречење Каранфила Љуљашевића I и II.

Ж. Шутиновски, зимски успон на Маја Превт 2000, 45° / 100; зимски успон на Подгој од Јагњичара (зимски течај).

VII-VIII З. Блажина, Пејановић Радован; Доломити-Мармолада 3342, I-II / 1200 и Тофана ди Рожес 3225, I / 45°. Грајски Алпи - Гран Парадизо 4061, 1000 / 45° / II ; Дофенски Алпи-Бар дез Екрен 4102, 2000 / 50° / II

З.Блажина;Дофенски Алпи,Мон Пелву,траверз 2100 /45°-65°/II – IV(акција ПД "Победа")

Преглед сачинио Звонимир Блажина

ПРЕГЛЕД МАСОВНИХ ПЛАНИНАРСКИХ АКЦИЈА ПД "РАДНИЧКИ" ОД 1949 - 84.

1. Партизански марш са 55 учесника августа 1950. год. правцем Београд – Торлак – Авала – Пиносава – Ресник – Раковица – Кошутњак – Београд.
2. Акција у Хомољским планинама, септембар 1950. год. са 44 учесника.
3. Слет планинара Србије на Копаонику у лето 1951. са 36 учесника.
4. Поход преко Муртенице и Мучња са 45 учесника 1. маја 1955. у част 55 година Спортског друштва "Раднички" са истовременим маркирањем тог правца у дужини од 40 км.
5. Лето 1957. - друштвени логор на Дурмитору, 28 учесника, са изласком на највише врхове.
6. Зимски успон на Љуботен (2499 м.), март 1958. са 56 учесника у част 10 годишњице Планинарског савеза Србије.
7. Успон под зимским условима на највиши врх Србије Ђеровицу (2656) на Проклетијама, 1. маја 1959. у част 40 год. КПЈ и 10 год. ПД "Раднички" са 42 учесника.
8. Успон под зимским условима на врх Шаре (Титов врх 2701) 1. маја 1960. у част 40 год. СД "Раднички" са 110 учесника.
9. Јула 1960. поход на Проклетије, предео Каранфили - Белић, 38 учесника.
10. У лето 1961. логор и походи на врхове Маглића, Волујка и Биоча са 40 учесника
11. Маја 1979. Злотске пећине и Ртањ – Шилњак (1570), 48 учесника.
12. Те године било је још неколико акција са већим бројем учесника (у загради њихов број); Цер (45), Дивчибаре (42), Повлен-1348м и Јабланик (59) и др. 3.11.1979. друштво је организовало Јесењи дан планинара Београда у Хомољским планинама, са учешћем 453 београдска планинара, од чега 55 из "Радничког".
13. Вежба "Горњак '80" са 54 планинара, одржана маја 1980. а у јуну исте године поход на Тару (В.Столац 1673), са 45 учесника.
14. 18.10.1981. акција ОНО на Дебелом брду са изласком на Повлен.
15. Троглав(1235) са 46 учесника, септембар 1982.
16. Септембра 1985. Радочело и Чемерно (43 учесника), а у октобру Сува пл. - Трем 1810 (50).
17. У мају 1984. Стол и В. Крш (око 40), а октобра поход на Стару планину - Миџор 2165 м. у част 35 год. ПД "Раднички" са 46 учесника".

Овим прегледом само делимично су обухваћене акције масовног карактера у организацији "Радничког" којих је свакако било још.

Радољуб Јевтић

Планинари "Радничког" – Каранфили 1960

САВЕТИ ПЛАНИНАРИМА

У прошлом броју билтена, Радомир је писао о првој помоћи код прелома костију, уганућа, ишчашења, уједа змије и опекотина и обећао наставак у наредном броју билтена о вештачком дисању, гушењу и завојима. Покушаћемо да бар делимично уместо њега одржимо ово обећање. Део текста који следи је из књижице "Кратко упутство за прву помоћ", издање ПС Југославије из 1965. године, које је џепног формата и лако се може понети са собом на туру. Сем у овој, нешто више о првој помоћи може се наћи и у књигама "Основе прве помочи за сваког" од Мирка Дерганца (на словеначком) и "Исхрана у природи" (код тровања дивљим биљкама, животињама и поквареном храном) које се такође налазе у библиотеци.

Вештачко дисање

Примењује се кад повређени не даје знаке живота а није сасвим сигурно да је мртав. Са вештачким дисањем треба започети одмах, не чекајући да се повређени преноси на друго меето или тражи заклон. Најбоља је метода "уста на уста" или "уста на нос". Повређени лежи на леђима са главом забаченом уназад. Десном руком обухватимо доњу вилицу и потискујемо је на горе и напред, да су уста чврсто затворена. Левом руком ухватимо теме и забацујемо главу уназад. Дисајни путеви морају бити пролазни (од муља, земље, вештачких зуба и сл.). Својим устима обухватимо нос повређенога и удувавамо ваздух толико дуго док се грудни кош повређенога не одигне. Тада одмакнемо главу док се грудни кош не спусти. Шум излазећег ваздуха кроз нос повређенога може и да се чује. Ово поновимо неколико пута брзо једно за другим а потом понављамо 12-16 пута у минути ако треба и сатима, све док повређени не почне сам да дише или не дође лекар. Исти маневар се може изводити и удувавањем ваздуха "уста на уста", при чему се левом руком стисну ноздрве и глава забаци уназад, а десном доња вилица гура на горе и уста држе отворена. Ако ова метода није изводљива, применити методу Холгер -Нилсен: повређени лежи на трбуху са главом окренутом у страну. Под браду се ставе његове шаке једна преко друге. Једном ногом клекни поред главе повређенога и дланове шака стави на лопатице. Нагни се унапред и притисни грудни кош, потом се нагни назад и ухвати руке повређеног изнад лактова, подигни их и повуци к себи док не осетиш затезање. Потом их спусти, поново притисни длановима на плећке итд...

Спољашња масажа срца

Врши се када повређени не даје знаке живота, без пулса је, а није сигурно да је мртав. Обично је потребно и вештачко дисање које друга особа мора да изводи истовремено методом "уста на уста". Врши се без одлагања, пошто застој срца у трајању од неколико минута доводи до смрти. Повређени треба да лежи леђима на чврстој подлози. Прсте леве руке стави на средину грудне кости, на њих стави десну руку и притискуј грудну кост у вертикалном смеру тако да се помера 2,5 до 4,5 цм. Притисак понављај сваке секунде. Пази да не поломиш ребра.

ОБАВЕШТЕЊА - ОБАВЕШТЕЊА - ОБАВЕШТЕЊА - ОБАВЕШТЕЊА

1. Почетни зимски алпинистички течај одржаће се ове године крајем марта на Вршичу у Словенији. Потребни услови: остварени успони - 5 изнад 2000 м и 10 изнад 1500 м; опрема: цепин, дерезе, скије.
Заинтересовани треба да се јаве АОБ-у, Змаја од Ноћаја 9/IV.
2. Спелеолошки одсек ПС Београда организује течај за спелеологе од 5.III до 6.V.1985. Обавештења на тел: 628-555 а пријављивање у ул. Змаја од Ноћаја 9/ IV, радним даном од 10 - 18 часова.
3. У новембру 1984. појавио се први број "СМЕРА", интерног гласила алпиниста Србије. Припрему и штампање обавили су чланови алпинистичког одсека ПС Београда. Садржај обухвата информације и чланке о пењачкој активности у 1983., алпинистичким течајевима, историјату алпинизма у Србији, литератури, филмовима и предавањима о планинарењу и алпинизму, опреми, планинарским објектима, литерарне прилоге и још што-шта, а све то илустровано цртежима и урађено педантно, очигледно са пуно стрпљења, труда и ентузијазма. Поздрављамо излагање "СМЕРА" као ретке светле тачке у оскудици издавачке делатности из области планинарске публицистике и литературе у Србији и желимо му пуно успеха и дуг живот. Сем што се налази у нашој библиотеци, "СМЕР" се може набавити у АОБ, четвртком од 19 часова, по цени од 100 дин. Следећи број ће се појавити када се прикупи довољно материјала, што вероватно значи ускоро.
4. Изашло је ново издање књиге "Дурмитор" од Б. Церовића. Аутор је један примерак са поветом поклатио нашој библиотеци, а како сазнајемо, књига ће вероватно моћи ускоро да се купи у ПС Београда, по цени од (такође вероватно) 800 дин.
5. Наше друштво у 1984. години имало је 146 члаиова са плаћеном чланарином, од чега 78 омладинаца.
6. Наш члан, Звонко Блажина, добио је захвалницу од ПД "Железничар" за прве кораке у алпимизму, многих његових чланова.
7. У току је поновно умножавање првих бројева нашег билтена (од 1 до 5), који ће се ускоро моћи набавити у Друштву.

БИЛТЕН ИЗЛАЗИ ПОВРЕМЕНО.

БИЛТЕН УРЕЂУЈЕ ГРУПА ЗА ПРОПАГАНДУ ПД "РАДНИЧКИ", ЖАРКА ЗРЕЊАНИНА 31.

УРЕДНИШТВО НЕ ПРИМА И НЕ ОБЈАВЉУЈЕ ТЕКСТОВЕ ДУЖЕ ОД ТРИ КУЦАНЕ СТРАНЕ.

ТИРАЖ ОВОГ БРОЈА БИЛТЕНА ЈЕ 70 ПРИМЕРАКА.
